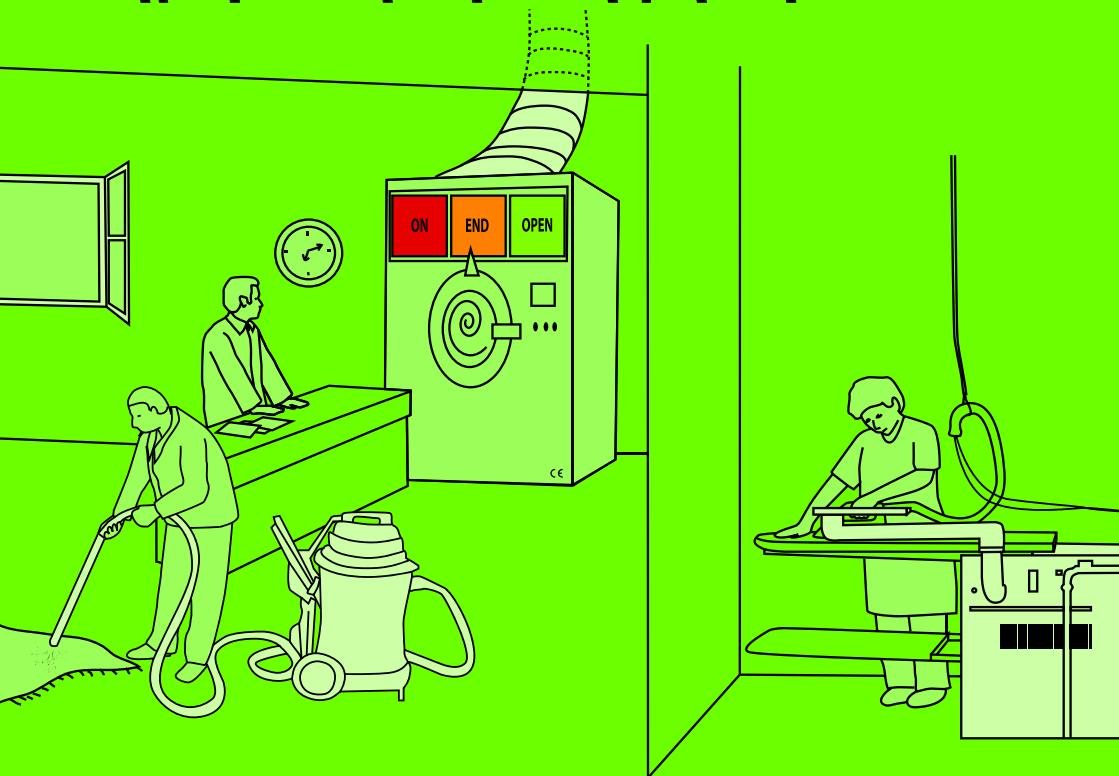

Επικίνδυνες ουσίες: Ενημέρωση, πρόληψη, προστασία

Στεγνοκαθαριστήρια - Εργασίες καθαρισμού

Εκτίμηση Κινδύνου κατά τη
χρήση επικίνδυνων ουσιών
Ευρωπαϊκή Εκατρατεία

Επιτροπή Ανώτερων
Επιθεωρητών Έργασίας
της ΕΕ (SLIC)

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φυλλάδιο αυτό παρέχει πληροφορίες για τους κινδύνους που προκύπτουν κατά τις εργασίες καθαρισμού.

Οι εργαζόμενοι στον τομέα καθαρισμού είναι δυνατόν να εκτεθούν σε μεγάλο αριθμό επικίνδυνων ουσιών, εκ των οποίων είναι υψηλής επικινδυνότητας, όπως το περχλωροαιθυλένιο. Οι ουσίες αυτές εισέρχονται στον οργανισμό είτε μέσω του αναπνευστικού συστήματος (εισπνοή ατμών), είτε μέσω του δέρματος.

Τι πρέπει να κάνουν οι εργοδότες για να εκτιμήσουν τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι και να αποφασίσουν σχετικά με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων πρόληψης;

1. Να εντοπίζουν τις πηγές κινδύνου και να εκτιμούν τους κινδύνους που προκύπτουν από τις εργασίες που εκτελούνται.
2. Να επιλέγουν τα κατάλληλα μέτρα πρόληψης ή/και ελέγχου που θα εφαρμόζονται.
3. Να επανεξετάζουν τα μέτρα αυτά σε τακτά χρονικά διαστήματα, έτοι ώστε να ελέγχουν κατά πόσο εξακολουθούν να είναι επαρκή ή εάν έχουν προκύψει νέοι κίνδυνοι.

ΠΟΙΑ ΜΕΤΡΑ;

Αυτά μπορεί να είναι μέτρα συλλογικής προστασίας, μέτρα για την οργάνωση της εργασίας ή μέτρα που σχετίζονται με τη χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ).

Πώς εφαρμόζονται τα μέτρα συλλογικής προστασίας;

- Εντάσσοντας κατάλληλους μηχανισμούς ασφαλείας στον εξοπλισμό εργασίας ή στον χώρο εργασίας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Κατά τον σχεδιασμό των χώρων εργασίας ή κατά την προμήθεια εξοπλισμού εργασίας, θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι οι μηχανισμοί ασφάλειας είναι πλήρως ενσωματωμένοι.

Πώς μπορεί να οργανωθεί η εργασία ώστε να εξαλειφθεί ή να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος;

- Για παράδειγμα, μειώνοντας το χρόνο έκθεσης των εργαζομένων σε επικίνδυνες ουσίες, μεριμνώντας για την έκθεση λιγότερων εργαζομένων σε αυτές, απομακρύνοντας τις πηγές κινδύνου από τους χώρους όπου υπάρχουν εργαζόμενοι και αποθηκεύοντας με κατάλληλο τρόπο προϊόντα και υλικά.

Τι είδους Μέσα Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ) πρέπει να χρησιμοποιούνται;

- Πρέπει να τονιστεί ότι τα ΜΑΠ αποτελούν μόνο ένα πρόσθετο ή συμπληρωματικό μέτρο. Οι καλύτερες λύσεις είναι αυτές που παρέχουν ολοκληρωμένη διαχείριση της ασφάλειας, συλλογική προστασία ή μέτρα οργάνωσης της εργασίας.
- Ερχονται διάφοροι τύποι ΜΑΠ, όπως μάσκες, γάντια, γυαλιά, προστατευτικά δεδομένων Ασφαλείας (Safety Data Sheets) ώστε να επιλέξετε αυτά που πρέπει να χρησιμοποιηθούν.

Υπάρχει έντυπο παροχής πληροφοριών για τις ουσίες που χρησιμοποιούνται;

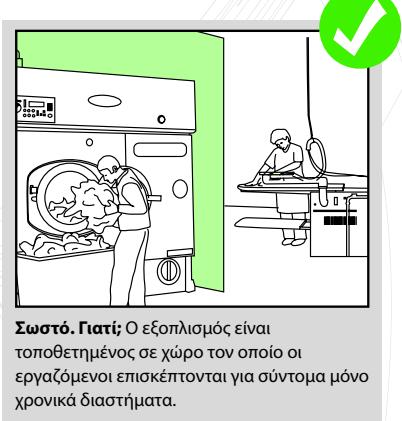
- Ναι. Μπορείτε να βρείτε αναλυτικές πληροφορίες για τα προϊόντα που χρησιμοποιούνται στα Δελτία Δεδομένων Ασφάλειας που παρέχονται από τον προμηθευτή. Επίσης, χρήσιμες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στις ετικέτες των προϊόντων. **Διαβάστε τα προσεκτικά!**

Πώς μπορεί να μειωθεί η έκθεση σε επικίνδυνες ουσίες στα στεγνοκαθαριστήρια;

Υπάρχουν μέθοδοι που επιτρέπουν τη μειωμένη έκθεση σε περχλωροαιθυλένιο, όπως η χρήση διαδικασιών υγρού καθαρισμού, όταν αυτό είναι δυνατόν.

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΤΕΓΝΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΩΝ

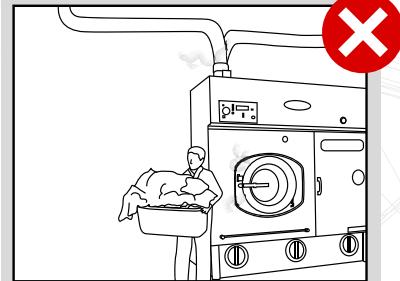
Ο εξοπλισμός των στεγνοκαθαριστηρίων πρέπει να είναι εγκατεστημένος μακριά από τις θέσεις εργασίας και να εξασφαλίζεται η όσο το δυνατόν μικρότερη παραμονή των εργαζομένων κοντά σε αυτόν.

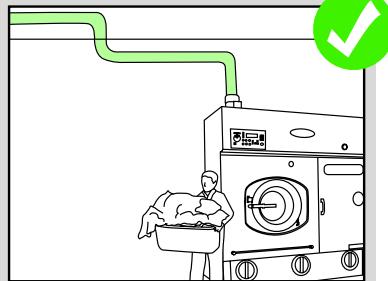
Ο κυριότερος τρόπος έκθεσης των εργαζομένων σε επικίνδυνες ουσίες είναι η εισαγωγή και εξαγωγή ρουχισμού στα μηχανήματα στεγνού καθαρισμού. Κατά την αγορά καινούργιου εξοπλισμού καλό είναι να επιλέγονται μηχανήματα με συστήματα ψύξης και απορρόφησης άνθρακα.

Η τακτική συντήρηση του εξοπλισμού είναι απαραίτητη καθώς, όχι μόνο αυξάνει τον χρόνο ζωής και λειτουργίας του, αλλά επιπλέον μειώνει την έκθεση των εργαζομένων σε επικίνδυνες ουσίες. Ένα μηχάνημα σε κακή κατάσταση εκπέμπει περισσότερους ατμούς.

Κατά τη διάρκεια της συντήρησης έμφαση πρέπει να δίνεται στο σύστημα κατακράτησης ατμών και να ελέγχεται η πιθανή διαρροή υγρών και ατμών στις σωληνώσεις του εξοπλισμού. Οι εργαζόμενοι που ασχολούνται με τη συντήρηση θα πρέπει να χρησιμοποιούν τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας (γάντια, μάσκες και γυαλιά).

Λάθος. Γιατί; Οι σωληνώσεις δεν είναι καλά εγκατεστημένες και μονωμένες.

Σωστό. Γιατί; Ο εξοπλισμός είναι μονωμένος, οι δε σωληνώσεις οδηγούν εκτός του εργασιακού χώρου και είναι σε καλή κατάσταση.

Ποια προστατευτικά μέτρα πρέπει να εφαρμόζονται;

- Ο χώρος εργασίας πρέπει να διαθέτει σύστημα εξαερισμού και να έχει σταθερή θερμοκρασία.
- Ο εξαερισμός πρέπει να είναι εγκατεστημένος με τρόπο που να αποτρέπει την εισπνοή των ατμών από τους εργαζομένους.
- Ο εξαερισμός πρέπει να συμπληρώνεται, είτε με την κατακράτηση των ατμών κοντά στο σημείο εκπομπής τους με τοπικό σύστημα απαγωγής, είτε με μείωση της συγκέντρωσης των ατμών στο εργασιακό περιβάλλον με γενικό σύστημα απαγωγής.
- Ο εξοπλισμός εργασίας δεν πρέπει να απελευθερώνει ατμούς στην ατμόσφαιρα.

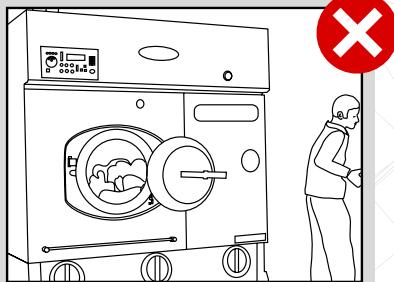
Η καλύτερη λύση είναι η αγορά εξοπλισμού με ενσωματωμένο σύστημα απαγωγής.

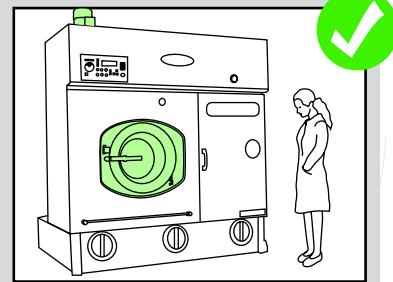
ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Το εργασιακό περιβάλλον πρέπει να διαθέτει σύστημα εξαερισμού και να έχει θερμοκρασία που να διασφαλίζει την ευεξία των εργαζομένων. Επίσης, πρέπει να εκτίθενται σε ατμούς όσο το δυνατόν λιγότεροι εργαζόμενοι.

ΚΑΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Άλθος. Γιατί: Η πόρτα του μηχανήματος πρέπει να παραμένει ανοιχτή για όσο το δυνατόν λιγύτερο χρόνο.

Σωτό. Γιατί: Η εργαζόμενη περιμένει το τέλος της λειτουργίας καθαρισμού και θα ανοίξει την πόρτα μόνο όταν το ειδικό σήμα το επιτρέψει.

Ο περιορισμός της έκθεσης των εργαζομένων σε ατμούς περιλαμβάνει, επίσης, την υιοθέτηση καλών πρακτικών. Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την εκπαίδευση και την ενημέρωση των εργαζομένων όσον αφορά τους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται και τις εργασιακές πρακτικές που θα πρέπει να υιοθετούνται προκειμένου να αποφευχθεί η έκθεση σε ατμούς. Ακολουθούν παραδείγματα καλών εργασιακών πρακτικών:

- Μην ανοίγετε την πόρτα κατά τη διάρκεια λειτουργίας του μηχανήματος.
- Μη μειώνετε το χρόνο στεγνώματος.
- Διατηρείτε την πόρτα κλειστή εκτός και αν πρόκειται να γεμίσετε ή να αδειάσετε τον κάδο με ρούχα.
- Κατά την τοποθέτηση ή αφαίρεση ρούχων από τον θάλαμο κρατήστε το κεφάλι σας όσο το δυνατόν σε μεγαλύτερη απόσταση από την πόρτα του μηχανήματος.
- Μην τοποθετείτε ποτέ το κεφάλι σας εντός του μηχανήματος. Εάν κάποιο ρούχο έχει κολλήσει χρησιμοποιήστε το κατάλληλο εργαλείο για να το απομακρύνετε.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΜΕΙΩΘΕΙ Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΣΕ ΆΛΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ;

Κατά τις εργασίες καθαρισμού οι εργαζόμενοι μπορεί να εκτεθούν σε:

- Περχλωροαιθυλένιο κατά τον καθαρισμό ρούχων.
- Σύμπλοκα αιμμωνίας κατά τον καθαρισμό δαπέδων, τζαμιών, τουαλετών.
- Ισοπροπανόλη και οξέα κατά τον καθαρισμό τουαλετών και τζαμιών.

Οι δραστικές ουσίες που εμπεριέχονται στα περισσότερα καθαριστικά μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα στο δέρμα. Τα προϊόντα καθαρισμού αποτελούνται συνήθως από μίγμα χημικών ουσιών, κάποιες από τις οποίες μπορεί να αποτελούν ερεθιστικούς παράγοντες για το αναπνευστικό σύστημα και το δέρμα, ή και παράγοντες ευαισθητοποίησης.

Η χρήση λευκαντικών, αποσμητικών χώρου και αεροζόλ από εργαζόμενους στον τομέα καθαριότητας, οι οποίοι πάσχουν από βρογχικό άσθμα ή χρόνια βρογχίτιδα, έχει συνδεθεί με επιδείνωση της κατάστασής τους. Τα καθαριστικά χαλιών και δαπέδων που περιέχουν αιθανολαμίνη ως ενεργό συστατικό, αποτελούν επίσης βασική αιτία ασθενειών του αναπνευστικού συστήματος.

Ο κίνδυνος από την εισπνοή επικίνδυνων ουσιών μπορεί να ταξινομηθεί ως χαμηλός, μέτριος και υψηλός ανάλογα με το είδος της εργασίας.

Ο κίνδυνος έκθεσης του δέρματος είναι υψηλότερος σε εργασίες καθαρισμού τουαλετών, τζαμιών και νεροχυτών, καθώς συχνά χρησιμοποιούνται προϊόντα σε μορφή αερολυμάτων (σπρέι). Αυτά μπορούν να διεισδύσουν στο δέρμα, το οποίο εξαιτίας της συχνής επαφής με τα προϊόντα αυτά και με το νερό έχει χάσει τη φυσική προστατευτική του στοιβάδα.

Το γυάλισμα και το κέρωμα αποτελούν επίσης επικίνδυνες εργασίες καθώς δημιουργούν σκόνη που μπορεί να εισπνευστεί.

Μην αναμιγνύετε ποτέ άγνωστες ουσίες! Η ανάμιξη π.χ. λευκαντικών με αιμωνία ή οξέα μπορεί να δημιουργήσει επικίνδυνους ατμούς που ενδέχεται να προκαλέσουν οξεία προσβολή του αναπνευστικού, κατάσταση που απαιτεί άμεση ιατρική θεραπεία.

ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ;

		Εξάλειψη ή περιορισμός των κινδύνων αποφεύγοντας τη χρήση επικίνδυνων ουσιών. Παράδειγμα: αντικαταστήστε τα προϊόντα που είναι σε μορφή σπρέι.
		Απομάκρυνση του κινδύνου από τους εργαζόμενους με την επιλογή διαδικασιών που ελαχιστοποιούν την έκλυση αερίων και ατμών (π.χ. με τη χρήση κλειστών συστημάτων). Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να επιλέγεται ο κατάλληλος εξοπλισμός και να διατηρείται σε καλή κατάσταση.
		Απομάκρυνση των επικίνδυνων ουσιών στο σημείο σχηματισμού ή απελευθέρωσή τους. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, να γίνεται χρήση των προϊόντων καθαρισμού μόνο σε καλά αεριζόμενους χώρους (με πόρτες και παράθυρα ανοικτά).
		Επαρκής αερισμός των χώρων εργασίας.
		Χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (γάντια, προστατευτικός ρουχισμός, εξοπλισμός προστασίας της αναπνοής). Προσοχή στην ημερομηνία λήξης τους. Χρήση κρεμών για την προστασία του δέρματος.

ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Σε περίπτωση χρήσης χημικών προϊόντων η παραλαβή είναι το πρώτο στάδιο στη διαχείρισή τους.

Όταν παραλαμβάνετε ένα προϊόν, πρέπει:

- Να καταγράφετε και να ελέγχετε την άφιξή του.
- Να ελέγχετε την κατάσταση της συσκευασίας (για πιθανή φθορά ή απουσία ετικέτας).
- Να ελέγχετε τις πληροφορίες στην ετικέτα (πιθανή επικινδυνότητα του προϊόντος).
- Να ελέγχετε το Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας που πρέπει να παρέχεται με το προϊόν.

ΕΤΙΚΕΤΕΣ

Όλα τα δοχεία με επικίνδυνα προϊόντα (χημικές ουσίες ή μείγματα) πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα.

Οι ετικέττες πρέπει να είναι ευανάγνωστες και να φέρουν τις ακόλουθες πληροφορίες:

- Ονομασία προϊόντος
- Ταυτότητα του παρασκευαστή
- Στοιχεία επικοινωνίας εισαγωγέα ή διανομέα
- Προειδοποιήσεις για ενδεχόμενους κινδύνους
- Προειδοποιήσεις ασφαλείας
- Εικονογράμματα ή σύμβολα κινδύνου.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΤΙΚΕΤΑΣ

Προσδιορισμός - Σύμβολα κινδύνου

1 2 3 4 5 6 7 8

Τα σύμβολα σημαίνουν τα εξής:

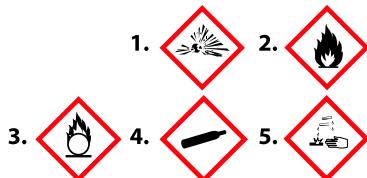
1 - Εύφλεκτο (F) και Εξαιρετικά εύφλεκτο (F +)	5 - Επιβλαβές (Xi)
2 - Τοξικό (T) και Πολύ τοξικό (T +)	6 - Ερεθιστικό (Xi)
3 - Διαβρωτικό (C)	7 - Εκρηκτικό (E)
4 - Οξειδωτικό (O)	8 - Επικίνδυνο για το περιβάλλον (N)

Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός CLP για την **Ταξινόμηση (Classification)**, **Επισήμανση (Labelling)** και **Συσκευασία (Packaging)** **χημικών ουσιών και μειγμάτων**, αναπτύχθηκε σύμφωνα με το Διεθνές Εναρμονισμένο Σύστημα Ταξινόμησης και Επισήμανσης (GHS, Global Harmonised System) και καθορίζει νέα κριτήρια ταξινόμησης και επισήμανσης για τις επικίνδυνες χημικές ουσίες. Βρίσκεται σε ισχύ από το 2009, ενώ **ήδη από την 1.12.2012** εφαρμόζεται υποχρεωτικά για την ταξινόμηση και επισήμανση των επικίνδυνων χημικών ουσιών. Για τα χημικά μείγματα το νέο σύστημα ταξινόμησης και επισήμανσης **θα ισχύει υποχρεωτικά από την 1.6.2015.**

Φυσικοί κίνδυνοι

- 1 - Εκρηκτικό
- 2 - Εύφλεκτο
- 3 - Οξειδωτικό
- 4 - Αέριο υπό πίεση
- 5 - Διαβρωτικό

Κίνδυνοι για την υγεία

- 1 - Πολύ τοξικό
- 2 - Ερεθιστικό / Προκαλεί ευαισθητοποίηση του δέρματος/ Ναρκωτική δράση / Ερεθιστικό του αναπνευστικού σύστηματος
- 3 - Καρκινογόνο / Προκαλεί ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού / Τοξικό για την αναπαραγωγή/ Τοξικό για συγκεκριμένα όργανα / Μεταλλαξιογόνο / Τοξικό για το αναπνευστικό σύστημα
- 4 - Διαβρωτικό

Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

- 1 - Τοξικό για το περιβάλλον

Για περαιτέρω πληροφορίες συμβουλευτείτε τις ετικέτες.

Τι είναι τα Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας;

Τα Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας σάς δίνουν τη δυνατότητα να προσδιορίσετε εάν υπάρχουν επικίνδυνοι χημικοί παράγοντες στα προϊόντα που χρησιμοποιείτε και **σας βοηθούν να αξιολογήσετε τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, που προκύπτουν από τη χρήση αυτών των προϊόντων.**

Κατά την παραλαβή μιας επικίνδυνης ουσίας, ή ακόμα και πριν γίνει αυτό, ο κάθε παρασκευαστής, εισαγωγέας και / ή διανομέας πρέπει να στείλει στον **επαγγελματία χρήστη** το Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας το οποίο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται για την προστασία της ανθρώπινης ζωής και του περιβάλλοντος.

Οι πληροφορίες που περιέχονται στο Δελτίο Δεδομένων Ασφαλείας πρέπει να συντάσσονται στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο χώρος εργασίας. **Εάν αυτό δεν συμβαίνει, θα πρέπει να το απαιτείτε από τον παρασκευαστή ή τον προμηθευτή σας.**

Για περισσότερες πληροφορίες, σχετικά με θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.mlsi.gov.cy/dli ή να επικοινωνήσετε με τα Επαρχιακά Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας Λευκωσίας: 22879191, Λεμεσού: 25827200, Λάρνακας: 24805327 Πάφου: 26822715 και Αμμοχώστου: 23819750